

Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя
Касаційним цивільним судом
у складі Верховного Суду
у першому півріччі 2025 року

Здійснення цивільного судочинства Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду

У першому півріччі 2025 року на розгляд до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (далі – КЦС ВС) надійшло **9,2 тис.** процесуальних звернень: касаційних та апеляційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими чи виключними обставинами, клопотань про визначення підсудності, що на 1,1 тис. або 10,6 % менше порівняно з аналогічним періодом 2024 року (10,3 тис.). Переважну кількість нових надходжень до КЦС ВС становили, як і в попередні звітні періоди, касаційні скарги (**8,9 тис.**).

У звітному періоді до кожного із суддів КЦС ВС у середньому надійшло **318** процесуальних звернень (із розрахунку на середню кількість суддів, що становила **29** суддів), що на 25 звернень менше середнього за перше півріччя 2024 року.

Серед інших процесуальних звернень, що надійшли до КЦС ВС упродовж першого півріччя 2025 року, **68** апеляційних скарг, **164** клопотання про визначення підсудності, **66** [30]¹ заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та **31** заява за виключними обставинами.

Із урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді КЦС ВС у першому півріччі 2025 року перебувало **16,4 тис.** справ та матеріалів, що на 357, або на 2,1 % менше порівняно з першим півріччям 2024 року. Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді, із розрахунку на одного суддю КЦС ВС, становила **566** [559] одиниць.

Упродовж першого півріччя 2025 року суддями КЦС ВС усього ухвалено **17,2 тис.** судових рішень, із них понад **8,5 тис.** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів, що становить 52 % від тих, що перебували на розгляді (гістограма 2).

¹Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за перше півріччя 2024 року

Середня кількість розглянутих процесуальних звернень і справ у звітному періоді із розрахунку на одного суддю КЦС ВС становила понад **294** одиниці.

Показники надходження та розгляду цивільних справ і матеріалів КЦС ВС у першому півріччі 2024–2025 років відображено на **гістограмі 1**.

Залишок нерозглянутих касаційних та апеляційних скарг, справ, заяв та клопотань становить **7,5 тис.**, або 45,7 % від тих, що перебували на розгляді у КЦС ВС.

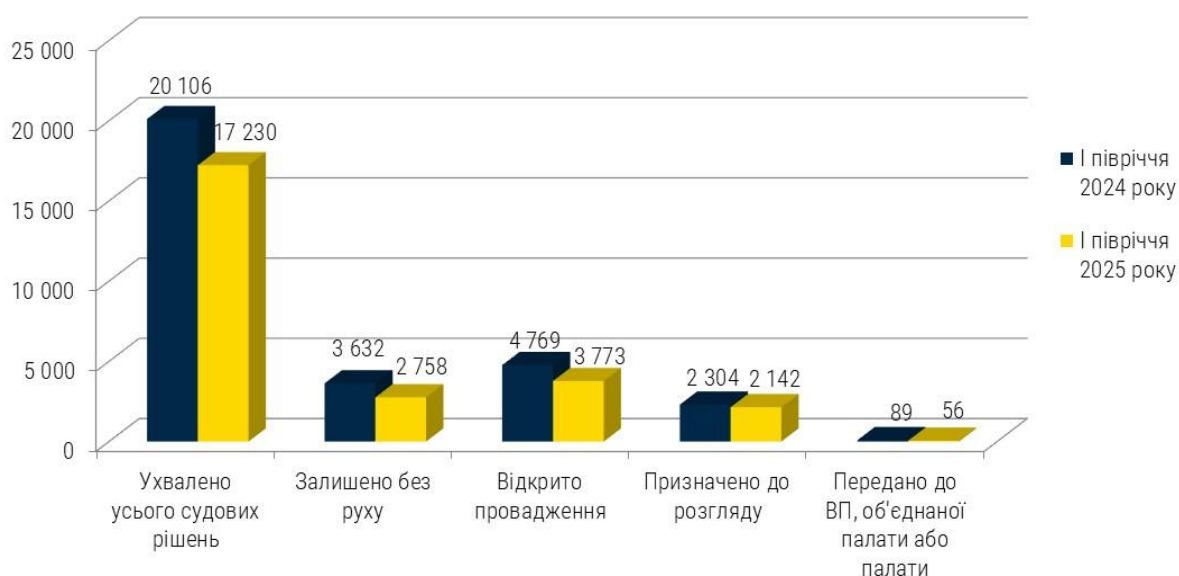
У звітному періоді на розгляд об'єднаної палати передано 27 справ та 29 справ – на розгляд Великої Палати Верховного Суду (повернуто 15 [30] справ).

Кількість окремих думок, висловлених суддями КЦС ВС у першому півріччі 2025 року, становила 223 [282].

У першому півріччі 2025 року суддями КЦС ВС постановлено 9 [3] окремих ухвал.

Гістограма 2

Ухвалено КЦС судових рішень у I півріччі 2024–2025 років

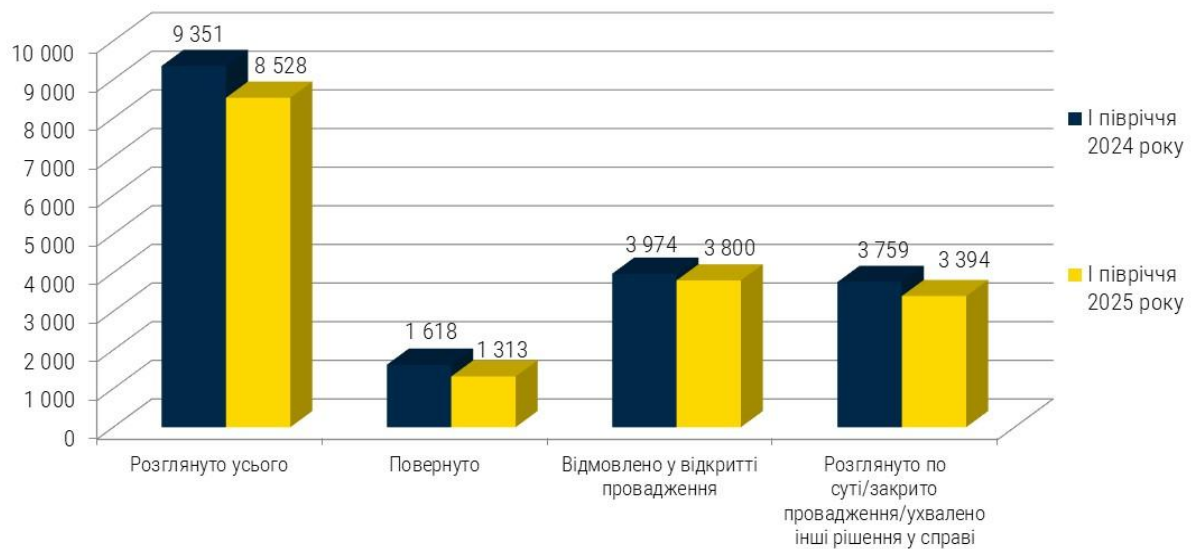

На розгляді у КЦС ВС (із урахуванням нерозглянутих на початок звітного періоду) знаходилося понад **16 тис.** касаційних скарг і справ.

Розглянуто (із урахуванням повернутих, у яких відмовлено у відкритті провадження, або закрито провадження) понад **8,2 тис.** касаційних скарг і справ, або 51,4 % від тих, що знаходились на розгляді.

За результатами розгляду у 3,8 тис. випадках було відмовлено у відкритті провадження, що становило 23,5 % від загальної кількості касаційних скарг, що перебували на розгляді (або 45,8 % від розглянутих), із них понад 1 тис. [614] – за малозначністю, у понад 1 тис. [1,3 тис.] – справи з ціною позову, що не перевищує 250 розмірів прожиткового мінімуму, у 740 [768] – у зв'язку із тим, що касаційну скаргу визнано необґрунтованою, 44 [61] – за необґрунтованістю, оскільки є висновок Верховного Суду у подібних правовідносинах, та у 948 – з інших підстав; повернуто з різних підстав понад 1,2 тис. скарг, або 7,7 % від тих, що знаходились на розгляді (гістограма 3).

Гістограма 3
Розгляд КЦС процесуальних звернень і справ у I півріччі 2024–2025 років

За результатами судового розгляду колегіями суддів скасовано понад **1 тис.** судових рішень, ухвалених місцевими або апеляційними судами, що становить **32,6 %** від переглянутих (понад 3,1 тис.), що на 2,2 % менше порівняно з першим півріччям 2024 року (34,8 %); змінено **193** судові рішення, або **6,2 %** [5,7%] від переглянутих (гістограма 4).

Гістограма 4
Результати перегляду КЦС судових рішень у касаційному порядку у I півріччі 2025 року

Із загальної кількості скасованих судових рішень:

531 (52,1 %) – із направленням справи на новий розгляд;

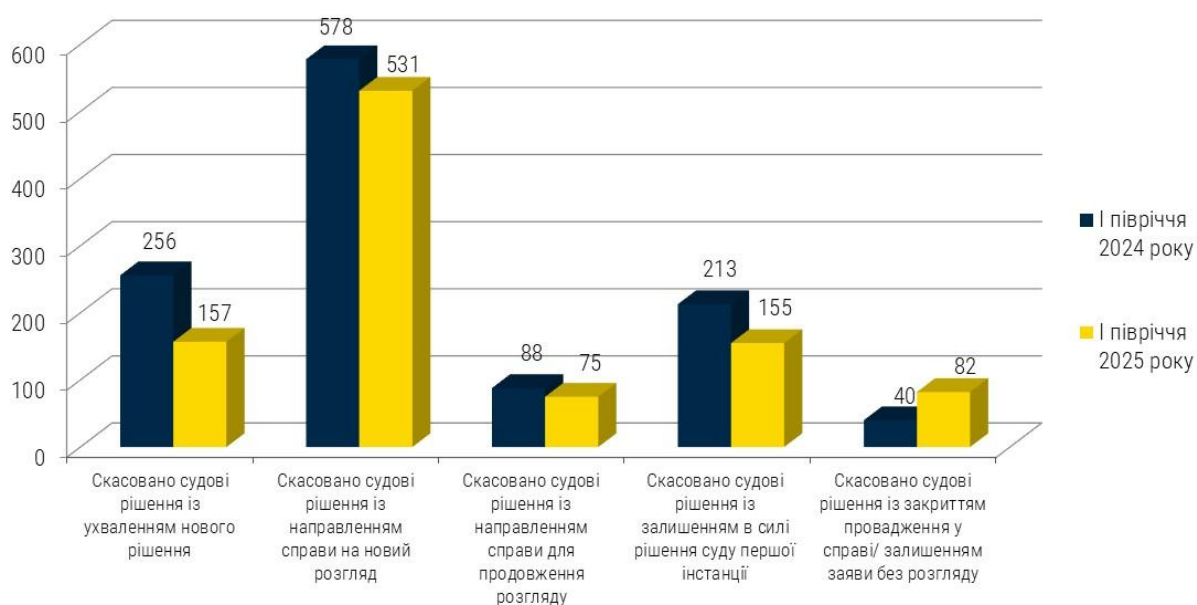
157 (15,4 %) – із ухваленням нового рішення;

155 (15,2 %) – із залишенням у силі рішення суду першої інстанції;

82 (8 %) – із закриттям провадження у справі/залишенням заяви без розгляду;

75 (7,4 %) – із направленням справи для продовження розгляду (гістограма 5).

Гістограма 5
Результати скасування КЦС судових рішень у I півріччі 2024 року та I півріччі 2025 року

Упродовж першого півріччя 2025 року КЦС ВС скасував 4 судових рішення у справах про виплату заробітної плати, зокрема, про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної працівниками державним підприємству, установі, організації (100 %); у справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення, зокрема, факту смерті – скасовано 80 % (із 5 переглянутих 4 судові рішення скасовано); у справах про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою – скасовано 75 % (із 4 переглянутих 3 судових рішень скасовано) та у справах про самочинне будівництво – скасовано 66,7 % (із 6 переглянутих 4 судових рішень скасовано).

Найменший відсоток скасованих судових рішень спостерігається у справах щодо прав інтелектуальної власності та у справах про відшкодування шкоди завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, крім відшкодування шкоди на виробництві по **10 %** від загальної кількості переглянутих (із 10 переглянутих судових рішень лише 1 скасовано), у справах, що виникають із сімейних правовідносин, зокрема, про встановлення батьківства або материнства – **14,3 %** (із 7 переглянутих 1 судове рішення скасовано) та у справах, про усунення перешкод у користуванні майном – **18,8 %** (із 16 переглянутих 3 судові рішення скасовано).

Найбільша кількість скасованих судових рішень у Луганській (100 % від загальної кількості переглянутих), Дніпропетровській (46,2 %), Волинській (41,5 %) та Одеській (35,1 %) областях. Найменша кількість скасованих судових рішень у Чернігівській (12,1 % від загальної кількості переглянутих), Івано-Франківській (18,9 %) та Житомирській (19,8 %) областях.

Протягом звітного періоду у понад **1,9 тис.** справ судові рішення було залишено без змін, або **61,2 %** від переглянутих, що на 1,7 % більше порівняно з першим півріччям 2024 року (59,5 %).

Серед розглянутих касаційних скарг за категоріями цивільних справ більшість, як і в аналогічні періоди попередніх років, становлять справи позовного провадження, зокрема спори, що виникають із договорів (понад 2,3 тис. справ, або 29,6 % від кількості справ позовного провадження), із них 731 справа – у справах, що виникають з договорів позики, кредиту, банківського вкладу (31,2 % від усіх переглянутих справ зі спорів, що виникають з договорів). Розглянуто значну кількість справ у справах, що виникають із сімейних відносин (897, або 11,6 %), про відшкодування шкоди (831 справа, або 10,5 %), що виникають із земельних правовідносин (795, або 10,1 %) та із трудових правовідносин 744, або 9,4 % від кількості справ позовного провадження.

На кінець звітного періоду залишилися нерозглянутими понад **7,4 тис.** касаційних скарг і справ, або 46,4 % [41,5 %] від тих, що перебували на розгляді.

Упродовж першого півріччя 2025 року на розгляді у КЦС ВС перебувало також 72 заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами та 34 заяви про перегляд судових рішень за виключними обставинами (гістограма 6).

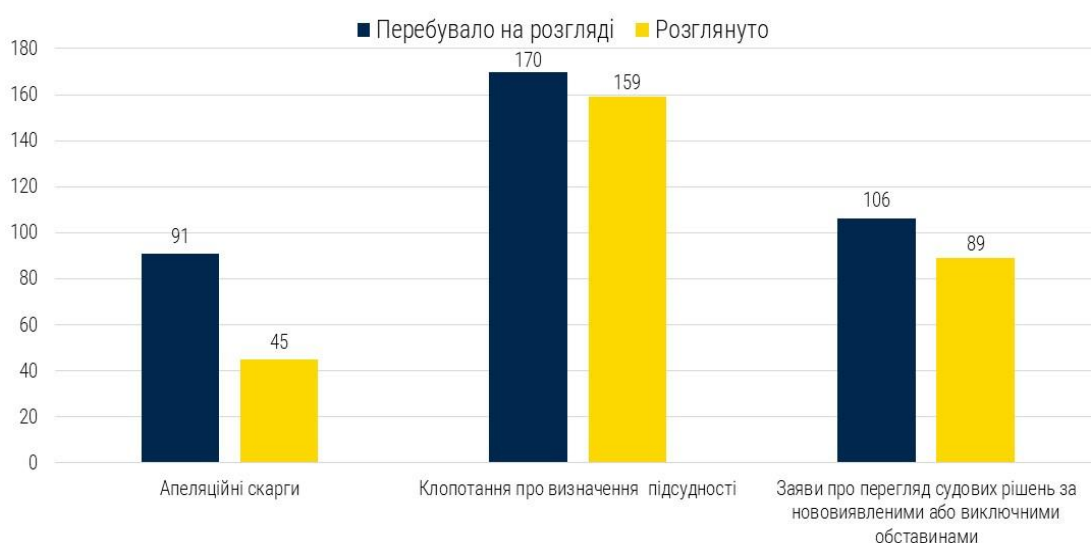
За результатами перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами:

- повернуто – 37 заяв;
- відмовлено у відкритті провадження – 20 [1];
- розглянуто по суті та у задоволенні позову відмовлено із залишенням судового рішення в силі – 1;
- не розглянуто – 14 заяв.

За результатами розгляду заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами:

- повернуто – 20 заяв;
- відмовлено у відкритті провадження – 11;
- передано на розгляд до Великої Палати – 1;
- залишилась нерозглянутою 1 заява.

Гістограма 6
Розгляд КЦС інших процесуальних звернень упродовж I півріччя 2025 року

У звітному періоді на розгляді у КЦС ВС знаходилось **170** клопотань (подань) про визначення підсудності, з яких 159 розглянуто. За результатами розгляду 68 клопотань задоволено; у 73 – у задоволенні відмовлено та 18 повернуто.

Крім того, упродовж першого півріччя 2025 року на розгляді у КЦС ВС перебувала **91** [92] апеляційна скарга на ухвали суду апеляційної інстанції: щодо рішень третейських судів (22), рішень міжнародного комерційного арбітражу (63) та на інші ухвали (6).

Із загальної кількості апеляційних скарг, які знаходились на розгляді у звітному періоді, розглянуто 38 справ по суті апеляційної скарги, за результатами чого: 7 судових рішень скасовано, 3 рішення змінено, у задоволенні 28 скарг відмовлено та судові рішення залишено без змін; на кінець звітного періоду залишились не розглянутими 40 апеляційних скарг/справ.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 [@supremecourt_ua](https://www.instagram.com/supremecourt_ua)